

Asia: VN/21671/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI YLEISISTÄ KIELITUTKINNOISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/21671/2021

Suomalaisen viittomakielen liittämistä yleiseen kielitutkintojärjestelmään ryhdyttiin selvittämään v. 2011 kansalaisuuslain muutoksen vauhdittamana. Opetushallituksen tilaama Selvitys viittomakielen sisällyttämisestä Yleisiin kielitutkintoihin julkaistiin v. 2012 (Opetushallitus, Raportit ja selvitykset 2012: 9). Ehdotetun yksikielisen kokeen suunnittelu käynnistyi v. 2013 Jyväskylän yliopistossa Soveltavan kielientutkimuksen keskuksessa yhteistyössä viittomakielen asiantuntijoiden kanssa. Suomalaiseen viittomakieleen kehitetyt taitotasokuvaimet ja arviointikriteerit julkistettiin 30.1.2019 (<https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/solki/yki/svk>).

Nyt lausuttavana oleva hallituksen esityksen luonnos käsittelee viittomakielten kielitaidon osoittamista vain yhtenä muutos- ja kehittämistarpeena. Esitysluonnoksessa todetaan, että suomalaisen viittomakielen lisääminen yleisen kielitutkinnon kieleksi vaatisi vielä teknistä kehittelyä ja resursseja ja että suomenruotsalainen viittomakielen osalta asia vaatisi puolestaan perusteellista taustaselvittelyä.

Kuurojen Liitto ry ei pidä hyväksyttävänä sitä, että näin pitkään vireillä olleen asian loppuunsaattamiselle ei aseteta täsmällistä aikataulua - ilman aikataulua ei luonnollisesti voida myöskään varata tarvittavaa taloudellista resurssia. Teknisten kysymysten ratkaisemista ja muiden mahdollisten taustaselvittelyjen käynnistämistä koskeva vuositason suunnitelma tulee sisällyttää tähän hallituksen esitykseen.

Asialla on kiire, sillä kansalaisuuslain edellyttämää suomalaisen viittomakielen taidon arviointeja tehdään edelleen Kuurojen Liiton työntekijöiden varassa ilman korvausta. Vuosina 2013-2021 arviointeja on tehty yhteensä 97, selkeä nousu on havaittavissa vuosina 2016-17 sekä v. 2019 (17 arviointia kunakin vuonna) sekä v. 2021: 14 arviointia. Ukrainan tilanteen seurauksena kevään 2022 aikana Suomeen on tullut liiton toistoon on tullut noin 20 kuuroa henkilöä, ja osa heistä opiskelee parhaillaan suomalaista viittomakieltä. Suoraan sukulaisperheisiin tai muuten yksityisten kontaktien kautta saapuneiden määrästä ei ole tietoa.

Kansalaisuuslain muutoksen tarkoituksena on ollut edistää kansalaisuuden hakijoiden yhdenvertaista kohtelua. Kuuroille henkilöille on äärimmäisen tärkeää saada osoittaa kielitaito suomalaisessa viittomakielessä myös siksi, että ”toimiva kommunikointikeino” on edellytys myös asioinnissa välttämättömän vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelun saannille. Kuuroina henkilöinä heidän tulkkauksen tarpeensa on huomattavasti laajempaa kuin vieraskielisillä maahan muuttaneilla yleensä eivätkä viranomaisasiointien tulkkauksen järjestämisvelvoitteet kata läheskään kaikkea tulkkauksen tarvetta.

Kuurojen Liitto ei ota kantaa muihin hallituksen esityksessä mainittuihin muutosehdotuksiin.

Selin-Grönlund Pirkko
Kuurojen Liitto ry